

ปัญหาการใช้สิทธิในลิขสิทธิ์ของผู้เยาว์¹

บรรพต แดงธรรม²

การศึกษาปัญหาการใช้สิทธิในลิขสิทธิ์ของผู้เยาว์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความหมาย แนวคิด และทฤษฎี หลักเกณฑ์การใช้สิทธิของผู้เยาว์ในงานอันมีลิขสิทธิ์ ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจว่า รากฐานแห่งความคิดของมนุษยชาติในการก่อให้เกิดงานสร้างสรรค์ เพื่อสร้างสุนทรียภาพ บุคคลสามารถ เข้าใจและรู้สึกได้ และความเข้าใจของคนที่มีต่อความงามในธรรมชาติหรืองานสร้างสรรค์ โดยอ้างอิงได้จาก แนวความคิดกฎหมายธรรมชาติในการที่เน้นถึงสิทธิเสรีภาพของบุคคลที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ทำให้บุคคลมี สิทธิเสรีภาพในการสร้างสรรค์งานอย่างไม่จำกัด เท่าที่ทราบใดการสร้างสร้งงานนั้น ไม่กระทบต่อผู้อื่น รวมทั้งแนวคิดการใช้สิทธิของบุคคลที่ตกคิดตัวมาตั้งแต่คลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารก ประกอบกับแนวคิดทาง เศรษฐกิจและแนวคิดรางวัลตอบแทนที่ผู้สร้างสร้งงานอันมีลิขสิทธิ์พึงจะได้รับ ซึ่งในสังคมปัจจุบันผู้เยาว์ มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาและการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์มากขึ้น ประกอบกับความ เจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี วัฒนธรรมทำให้มีสื่อการเรียนการสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย เรียกว่า สังคมแห่งการเรียนรู้ เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา ผู้เยาว์ซึ่งอยู่ในวัยแห่งการเรียนรู้จึงสามารถศึกษาและ ต่อ ยอด ความรู้ในสาขาวิชาที่สนใจได้ง่าย ผู้เยาว์จึงสามารถทำการสร้งสร้งผลงาน ผู้เยาว์จึงมีบทบาทใน แวดวงงานเพลง ดนตรี ศิลปะ จิตรกรรม และเทคโนโลยีในฐานะผู้สร้งสร้งมากขึ้น ตัวอย่างเช่น อาม ชุติมา เยาวชนอายุ 18 ปี ผู้แต่งเพลงผู้สาวขาละเป็นเพลงที่ฮิตกันทั่วบ้านทั่วเมือง หรือน้องอามานี่ จิตรกรอัจฉริยะ วัย 13 ปี ศิษย์ในสำนักอาจารย์เฉลิมชัย ที่เคยเรียกเสียงฮือฮากระหึ่มโซเซียลฯ จากผลงานภาพวาดพระบรม สาทิสลักษณ์ในหลวงรัชกาลที่ 9 ในชื่อ “พระราชของอามานี่” ด้วยผลงานสร้งสร้งเหล่านี้ จึงเป็นอีกหนึ่ง ข้อพิสูจน์ว่า หากผู้เยาว์ได้รับการปลูกฝังให้ช่างสังเกต มีความคิด จินตนาการและมีความสนใจ แสดงออกซึ่ง ความคิดก็มีความสามารถสร้งสร้งผลงานด้านทรัพย์สินทางปัญญาได้ ซึ่งผลงานที่สร้งสร้งออกมาได้รับ การคุ้มครองงานตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์นั้น

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 ได้บัญญัติถึงความหมายของคำว่า ลิขสิทธิ์ หมายถึง สิทธิแต่เพียง ผู้เดียวที่จะกระทำการใด ๆ เกี่ยวกับงานที่ผู้สร้งสร้งได้ริเริ่มโดยการใช้อยู่ตามทฤษฎีความรู้

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาการใช้สิทธิในลิขสิทธิ์ของผู้เยาว์ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ปภาศรี บัวสุวรรณ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี วงษ์วิจิตร และผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.สมชาย รัตนเชื้อสกุล

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาเขตบางนา) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ความสามารถ และความวิริยะอุตสาหะของตนเองในการสร้างสรรค์ โดยไม่ลอกเลียนแบบของผู้อื่น ซึ่งงานสร้างสรรค์ต้องเป็นงานตามประเภทที่พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ให้ความคุ้มครอง โดยผู้สร้างสรรค์จะได้รับความคุ้มครองทันทีที่สร้างสรรค์โดยไม่ต้องจดทะเบียน ประเภทของงานสร้างสรรค์อื่นจะได้รับการคุ้มครองได้แก่ วรรณกรรม นาฏกรรม ศิลปกรรม ดนตรีกรรม โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง งานแพร่เสียงแพร่ภาพ หรืองานอื่นใดในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือแผนกศิลปะ ของผู้สร้างสรรค์ไม่ว่างานดังกล่าวจะแสดงออกโดยวิธีหรือรูปแบบอย่างใด ผู้สร้างสรรค์เป็นมีสิทธิในการใช้สิทธิและมีสิทธิที่จะโอนลิขสิทธิ์เพื่อแสวงหาประโยชน์ และรับมรดกกันได้ หากพิจารณาตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์แล้ว และหลักความสามารถในการทำนิติกรรมของผู้เยาว์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงเกิดปัญหาขึ้นว่า หากผู้สร้างสรรค์ซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีสิทธิในการใช้สิทธิ ไม่ว่าจะเป็นการอนุญาต โอนลิขสิทธิ์ หรือรับมรดก ผู้เยาว์ถือว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์มาตรา 15 และมาตรา 17 ที่จะสามารถใช้สิทธิเพื่อให้ตนกลายเป็นผู้ทรงสิทธิตามกฎหมายได้หรือไม่ เพียงใด

จากการศึกษาทำให้ทราบว่า การใช้สิทธิของผู้เยาว์ในงานสร้างสรรค์อันมีลิขสิทธิ์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 ไม่ได้บัญญัติให้ครอบคลุมถึงการใช้สิทธิของผู้เยาว์ไว้หลายประการ ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

ประการแรกปัญหาในกรณีผู้เยาว์ซึ่งเป็นผู้สร้างสรรค์จะใช้สิทธิในการอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิด้วยตนเอง การใช้สิทธิเป็นการกระทำเพื่อให้ผู้สร้างสรรค์เป็นผู้ทรงสิทธิ เป็นการกระทำเพื่อให้ตนได้มาซึ่งสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา หากจะตีความให้การอนุญาตให้ใช้สิทธิของผู้เยาว์เป็นเสมือนการทำนิติกรรมเพื่อก่อตั้ง สิทธิ เพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิในทรัพย์สิน หรือเป็นการจัดการทรัพย์สินของผู้เยาว์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การดำเนินการให้ได้มาซึ่งสิทธิในลิขสิทธิ์ไม่อยู่ในความหมายของนิติกรรมที่จำเป็นในการดำรงชีพตามฐานานุกรม เนื่องจากลิขสิทธิ์เป็นสิทธิเพื่อแสวงหาประโยชน์ในทางเศรษฐกิจซึ่งมีมูลค่า หรือนิติกรรมที่ผู้เยาว์มีแต่ได้มาซึ่งสิทธิ เมื่อไม่เข้าข้อยกเว้นที่กฎหมายบัญญัติให้ผู้เยาว์สามารถทำนิติกรรมโดยมิต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมก่อน การที่ผู้เยาว์ซึ่งเป็นผู้สร้างสรรค์ต้องการใช้สิทธิอนุญาตให้ใช้สิทธิแก่ผู้อื่นก็จะต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมเสียก่อน หรือผู้แทนโดยชอบธรรมจะต้องกระทำแทนผู้เยาว์ หรือผู้แทนโดยชอบธรรมจะกระทำได้โดยศาลอนุญาต แต่อาจไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ซึ่งมาตรา 15(5) บัญญัติว่าให้ผู้สร้างสรรค์ซึ่งอยู่ในฐานะเจ้าของลิขสิทธิ์เป็นผู้ใช้สิทธิในการอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิ เนื่องจากแนวคิดที่ว่า ลิขสิทธิ์เป็นทรัพย์สินทางปัญญา และทรัพย์สินทางปัญญามักมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยง กับตัวผู้สร้างสรรค์ แต่อย่างไรก็ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์มาตรา 15 ก็มีไว้ให้ความหมายของผู้สร้างสรรค์ว่ารวมถึงผู้สร้างสรรค์ซึ่งเป็นผู้เยาว์ด้วยหรือไม่ และ ไม่มีบทบัญญัติมาตราใดที่กล่าวถึงสิทธิของผู้สร้างสรรค์ซึ่งเป็นผู้เยาว์ ผู้ศึกษาเห็นว่า การใช้สิทธิอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิของผู้เยาว์ไม่ควรอยู่ในบังคับ มาตรา 21 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เนื่องจากผู้เยาว์ซึ่งกระทำให้

เกิดผลงาน ทางปัญญาอันงานที่ได้รับการคุ้มครองลิขสิทธิ์แสดงให้เห็นว่า ผู้เยาว์เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์จนสร้างสรรค์ผลงานได้ด้วยตนเองจึงควรมีความสามารถในการจัดการทรัพย์สินของตนด้วย ดังนั้น ผู้เยาว์มีสิทธิและสามารถอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิตามมาตรา 15(5) ในฐานะผู้เจ้าของลิขสิทธิ์โดยไม่ต้องขอความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม โดยอาศัยการตีความบทบัญญัติกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งมาปรับใช้ ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าอาจเทียบเคียงกับหลักการทำนิติกรรมตามมาตรา 23 ประกอบมาตรา 25 กรณีผู้เยาว์สามารถทำนิติกรรมที่ต้องทำเองเฉพาะตัว ซึ่งกฎหมายให้สิทธิผู้เยาว์ทำนิติกรรมได้เมื่อมีอายุ 15 ปีบริบูรณ์

ประการที่สอง ปัญหาในกรณีที่ผู้เยาว์ต้องการโอนสิทธิในลิขสิทธิ์ตามมาตรา 17 เนื่องจากลิขสิทธิ์เป็นทรัพย์สินชนิดหนึ่ง ซึ่งเป็นทรัพย์สินทางปัญญา พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์เปิดโอกาสให้ผู้สร้างสรรค์สร้างสรรค์งานอันอยู่ในประเภทที่ได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์สามารถโอนสิทธิให้ผู้อื่นเพื่อแสวงหาประโยชน์ได้ ก็จะทำให้เกิดปัญหาขึ้น เช่นเดียวกันว่าผู้เยาว์สามารถดำเนินการตามมาตรา 17 ของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ได้หรือไม่ เนื่องจากการโอนสิทธิในลิขสิทธิ์เป็นการทำนิติกรรมระหว่างผู้โอนและผู้รับโอนเพื่อให้เกิดการเคลื่อนไหวแห่งสิทธิในลักษณะของการ โอนไปซึ่งสิทธิ และการโอนไปซึ่งสิทธิในลิขสิทธิ์ของผู้เยาว์ หากมีขั้นตอนที่กฎหมายบัญญัติให้ผู้เยาว์สามารถทำนิติกรรมโดยมิต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมก่อน และผู้เยาว์ทำไปโดยฝ่าฝืน การโอนไปซึ่งสิทธิในลิขสิทธิ์ก็จะไม่สมบูรณ์ ตกเป็นโมฆะและอาจถูกผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้เยาว์บอกล้างได้ในภายหลัง หรือการโอนสิทธิของผู้เยาว์นั้นเป็นการจัดการ ทรัพย์สินที่ศาลต้องเข้ามาควบคุมตามมาตรา 1574 หรือไม่ ผู้ศึกษาเห็นว่า การโอนสิทธิในลิขสิทธิ์ของผู้เยาว์ ไม่ควรตกอยู่ในบังคับของมาตรา 21 ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เช่นกัน ทรัพย์สินซึ่งเป็นวัตถุแห่งนิติกรรมการโอนตามมาตรา 17 เกิดขึ้นจากความรู้ ความสามารถ ความวิริยะอุตสาหะในการสร้างสรรค์ผลงานของผู้เยาว์เอง และความสามารถในการใช้สิทธิตามมาตรา 17 นี้ควรพิจารณาให้สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกับกรณีที่ผู้เยาว์จะใช้สิทธิในการอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิมาตรา 15(5) จึงสรุปว่า ผู้เยาว์ควรมีสิทธิแสวงหาประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญานั้น โดยสามารถโอนสิทธิในลิขสิทธิ์ได้ด้วยตนเอง

ประการที่สาม ปัญหาในการรับมรดกสิทธิในลิขสิทธิ์ของผู้เยาว์ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ มาตรา 17 กำหนดว่าลิขสิทธิ์นั้นสามารถโอนให้แก่กันได้ การโอนตามมาตรานี้มีทั้งโอนโดยนิติกรรมและโอนโดยตกทอดเป็นมรดกได้ ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากลิขสิทธิ์ เป็นสิทธิตามกฎหมายที่กำหนดให้ตกเป็นของทายาทเมื่อเจ้าของลิขสิทธิ์ตาย หากทายาทผู้รับมรดกสิทธิในลิขสิทธิ์ยังเป็นผู้เยาว์ แม้ผู้เยาว์จะเป็นผู้มีสิทธิในทรัพย์สินที่ตกทอดแก่ตนไม่ว่าในฐานะทายาทโดยธรรมหรือผู้รับมรดกก็ตาม แต่ผู้เยาว์ก็ไม่สามารถจัดการทรัพย์สินอันเป็นมรดกของตนเองได้โดยลำพัง หากผู้เยาว์ต้องการใช้สิทธิ ปัญหาเรื่องสถานะของผู้เยาว์ที่ถูกจำกัดความสามารถในการจัดการทรัพย์สิน อันเป็นมรดกจะสามารถดำเนินการตามสิทธิของตนได้มากน้อย

เพียงใด ผู้ศึกษาเห็นว่า หากเกิดกรณีผู้เยาว์เป็นผู้รับพันธุกรรมที่ไม่มีการ กำหนดตัวบุคคลผู้จะทำหน้าที่เป็น ผู้จัดการมรดก หรือกรณีผู้เยาว์เป็นทายาทโดยธรรมเพียงคนเดียว ผู้เยาว์ไม่มีคุณสมบัติเป็นผู้จัดการมรดก ซึ่ง ทำให้ผู้เยาว์ไม่สามารถร้องขอต่อศาลเพื่อตั้งผู้จัดการมรดกได้ ผู้เยาว์จึงต้องขอให้พนักงานอัยการเป็นผู้ยื่นคำ ร้องขอต่อศาล เพื่อให้มีการตั้งผู้จัดการมรดกแทนทายาทซึ่งเป็นผู้เยาว์โดยอาศัยเหตุตามมาตรา 1713 (1) นั้นเอง และเมื่อศาลได้สวนแล้วมีคำสั่งให้บุคคลใดเป็นผู้จัดการมรดก ผู้นั้นก็ต้องทำหน้าที่ดำเนินการ แบ่งปันทรัพย์สินซึ่งเป็นสิทธิในลิขสิทธิ์นี้ แก่ผู้เยาว์ต่อไป

ปัญหาประการที่สี่ การใช้สิทธิบอกล้างหรือให้สัตยาบันในนิติกรรมที่เกี่ยวกับงานลิขสิทธิ์ของ ผู้เยาว์ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มิได้บัญญัติในเรื่องอายุของบุคคลที่เป็นผู้สร้างสรรค์ เมื่อผู้ สร้างสรรค์เป็นผู้เยาว์ได้ใช้สิทธิในลิขสิทธิ์ในการทำนิติกรรมอันเกิดจากสิทธิในฐานะผู้ทรงสิทธิในงานนั้น นิติกรรมที่ผู้เยาว์ได้กระทำลง ซึ่งเกิดจากการใช้สิทธิดังกล่าวจะมีผลอย่างไร สามารถบอกล้างหรือให้ สัตยาบันในนิติกรรมที่ผู้เยาว์ได้กระทำลงหรือไม่ การบอกล้างหรือให้สัตยาบันอยู่ในอำนาจของผู้แทนโดย ขอบธรรมหรือไม่ การจะนำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้วางหลักในเรื่องการบอกล้างหรือให้ สัตยาบันในนิติกรรมของผู้เยาว์นำมาปรับใช้ในฐานที่เป็นกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งเหมาะสมหรือไม่ ผู้ ศึกษามีความเห็นว่าผู้เยาว์ทำนิติกรรมเกี่ยวกับงานที่ได้รับควบคุมครองตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ หากจะ มีการบอกล้างหรือให้สัตยาบันคงเป็นสิทธิของผู้เยาว์ ซึ่งเป็นผู้สร้างสรรค์ในงานอันมีลิขสิทธิ์เอง โดยไม่ต้อง รขอให้ผู้เยาว์บรรลุนิติภาวะถึงจะมีสิทธิบอกล้างหรือให้สัตยาบันในนิติกรรมนั้นตามมาตรา 175 เมื่อผู้เยาว์ได้ สร้างสรรค์งานด้วยตนเอง การที่ผู้เยาว์จะ ไปใช้สิทธิทำนิติกรรมในงานสร้างสรรค์ของตนเอง การบอกล้าง หรือให้สัตยาบันในนิติกรรมนั้นก็เป็สิทธิของผู้เยาว์โดยตรง ซึ่งเป็นสิทธิที่ผู้เยาว์ได้ตามหลักทฤษฎีความ เป็นธรรมชาติแห่งสิทธิที่มีอยู่ของผู้สร้างสรรค์งาน

จากการศึกษาค้นคว้า เรื่อง การใช้สิทธิในลิขสิทธิ์ของผู้เยาว์ ผู้ศึกษาพบว่ามิมีข้อเสนอแนะ คือ ควร แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในเรื่องสิทธิในการใช้สิทธิในฐานะผู้สร้างสรรค์ให้ครอบคลุมถึงกรณีของผู้เยาว์ ด้วย และกำหนดให้มีความชัดเจนไว้ในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะว่า ผู้เยาว์สามารถใช้ สิทธิได้ด้วยตนเอง เพื่อลดข้อโต้แย้งและปัญหาการตีความเรื่องความสามารถในการทำนิติกรรมของผู้เยาว์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพราะผู้ศึกษาเห็นว่าเจตนารมณ์ของการให้ความคุ้มครองทรัพย์สิน การจัดการ และใช้ประโยชน์ทรัพย์สินทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เรื่องทรัพย์สินแตกต่างจาก ทรัพย์สินทางปัญญาที่มีพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์เข้ามากำกับดูแลเป็นพิเศษ เพื่อให้เกิดความเหมาะสม ดังนั้น ควรบัญญัติเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ดังนี้

มาตรา 15/1 ผู้สร้างสรรค์ ซึ่งอยู่ในฐานะเจ้าของลิขสิทธิ์ตามมาตรา 15 ให้หมายความรวมถึงผู้เยาว์ ด้วย และการใช้สิทธิตามมาตรา 15 ของผู้เยาว์ไม่ตกอยู่ในบังคับเรื่องความสามารถตามที่บัญญัติไว้ใน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา 17 ลิขสิทธิ์นั้นย่อมโอนให้แก่กันได้

เจ้าของลิขสิทธิ์อาจโอนลิขสิทธิ์ของตนทั้งหมดหรือแต่บางส่วนให้แก่บุคคลอื่นได้และจะโอนให้โดยมีกำหนดเวลาหรือตลอดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ก็ได้

การโอนลิขสิทธิ์ตามวรรคสองซึ่งมิใช่ทางมรดกต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้โอนและผู้รับโอน ถ้าไม่ได้กำหนดระยะเวลาไว้ในสัญญาโอน ให้ถือว่าเป็นการโอนมีกำหนดระยะเวลาสิบปี

ผู้สร้างสรรค์ ซึ่งอยู่ในฐานะเจ้าของลิขสิทธิ์ตามวรรคสอง ให้หมายความรวมถึงผู้เยาว์ด้วย และการโอนลิขสิทธิ์ของผู้เยาว์ไม่ตกอยู่ในบังคับเรื่องความสามารถตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ข้อดีของการตราบทบัญญัติเฉพาะเกี่ยวกับการใช้สิทธิของผู้เยาว์ เป็นไปเพื่อให้เกิดความชัดเจน ลดข้อโต้แย้ง และปัญหาการตีความเรื่องความสามารถในการทำนิติกรรมของผู้เยาว์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อนำมาใช้กับกรณีการใช้สิทธิอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิ การโอนลิขสิทธิ์ เนื่องจากการดังกล่าวของผู้เยาว์โดยสภาพและลักษณะของนิติกรรมนั้น คล้ายคลึงกับนิติกรรมที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนดยกเว้นให้ผู้เยาว์ สามารถทำได้ด้วยตนเองตามมาตรา 22 มาตรา 23 และมาตรา 24 และในกรณีที่ผู้แทนโดยชอบธรรมไม่สามารถ ไม่อาจให้ความยินยอมแก่ผู้เยาว์หรือไม่ให้ความยินยอมในการที่ผู้เยาว์จะใช้สิทธิโดยปราศจากเหตุอันสมควร ก็ทำให้เกิดความสะดวกแก่ผู้เยาว์ที่จะดำเนินการได้ด้วยตนเอง เนื่องจากการได้มาซึ่งสิทธิในลิขสิทธิ์นั้น ทั้งนี้ก็เป็นไปเพื่อประโยชน์ของผู้เยาว์ที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์ เพื่อตอบแทนที่ผู้เยาว์ได้ทุ่มเทสติปัญญาในการสร้างสรรค์ผลงานขึ้นเป็นประโยชน์แก่สังคม

เอกสารอ้างอิง

กิตติศักดิ์ ปรกติ. **หลักกฎหมายบุคคล**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน. 2559.

จิระประภา มากถิ่น. **คำอธิบายกฎหมายลิขสิทธิ์**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน. 2558.

จิรศักดิ์ รอดจันทร์. **ลิขสิทธิ์ หลักกฎหมายและแนววิธีปฏิบัติ เพื่อการคุ้มครองและการแสวงหาประโยชน์**

จากงานสร้างสรรค์อันมีลิขสิทธิ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน. 2555.

บวรศักดิ์ อุวรรณ โน. **คำอธิบายกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มรดก**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม. 2538.